

CEREREA DE MĂRFURI

Cererea

Determinanții principali ai cererii

Elasticitatea cererii

CEREREA DE MĂRFURI

- *cantitatea dintr-o marfă pe care agenții economici sunt dispuși și pot să o cumpere la un anumit preț și la un moment dat pe o anumită piață*
- *o relație (funcție) preț-cantitate strict delimitată în spațiu și timp:*

$$C = f(p)$$

- *nu reprezintă o anumită cantitate concretă ci ansamblul cantităților care se solicită la diferite nivele posibile ale prețului pe piață.*

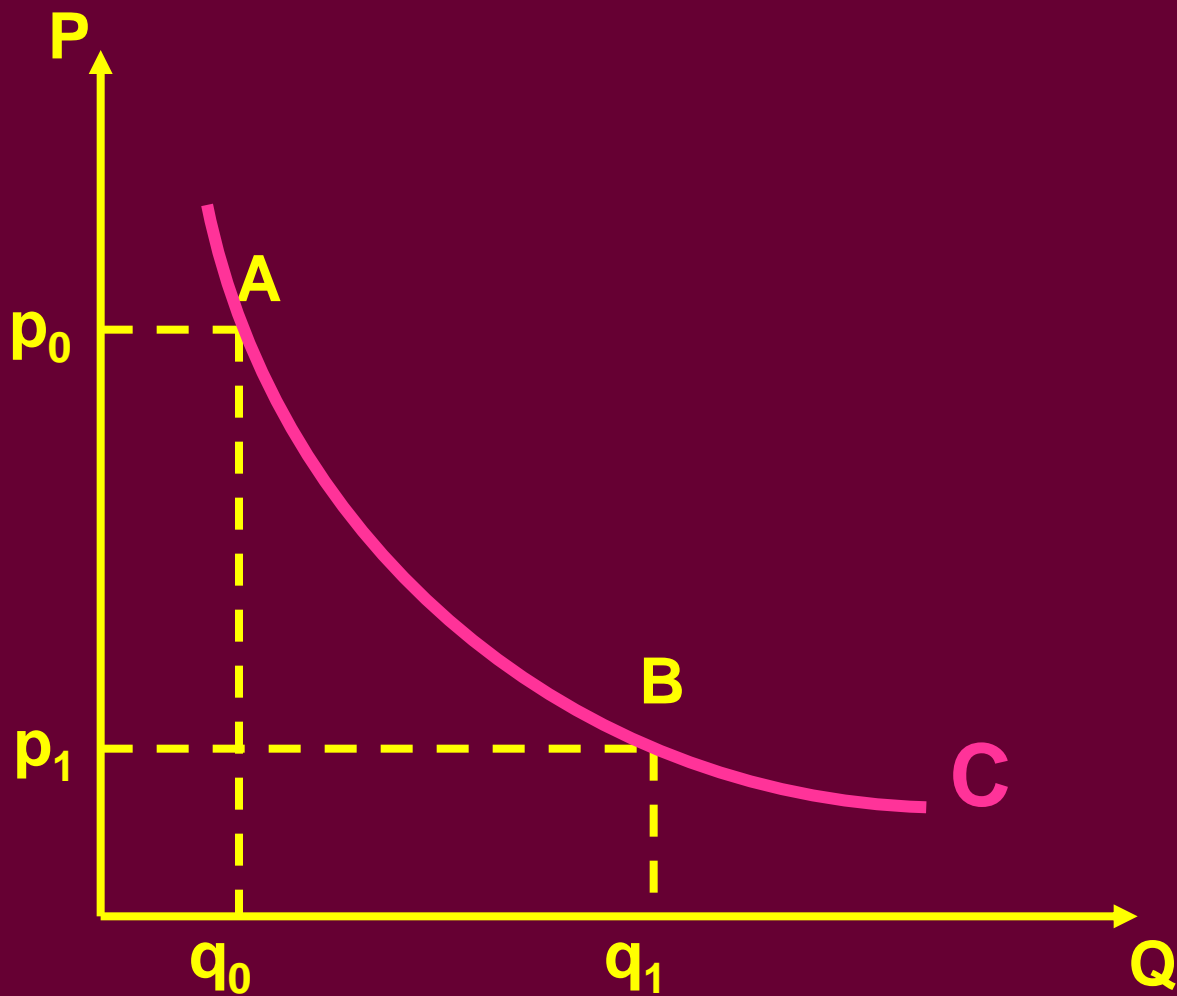

Relația dintre cerere (cantitate) și preț
poate fi exprimată astfel:

- cu cât nivelul prețului solicitat pentru un produs este mai ridicat, cu atât mai mică va fi (de regulă) cantitatea pe care cumpărătorii sunt dispuși să o cumpere și, invers,
- cu cât va fi mai scăzut nivelul prețului solicitat, cu atât va fi mai mare (tot de regulă) cantitatea pe care cumpărătorii sunt dispuși să o cumpere.

Cererea

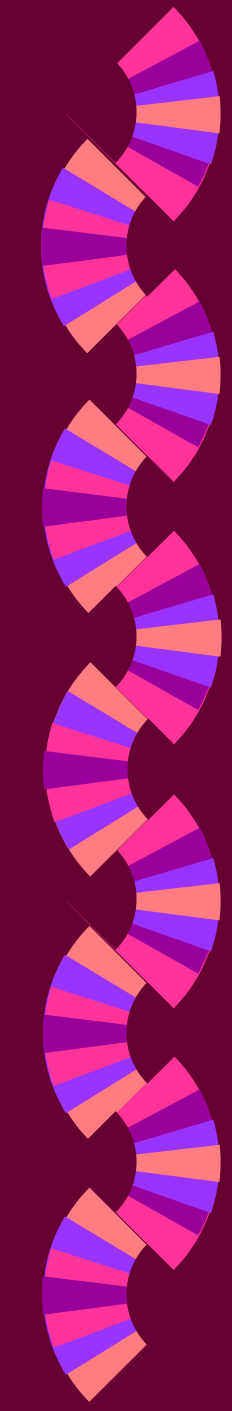
Factori determinanți:

- *dorința sau voința de cumpărare* - care depinde, la rândul ei, de intensitatea trebuințelor și aprecierea utilității bunurilor, precum și de anticipările privind evoluția veniturilor și prețurilor
- *capacitatea sau posibilitățile de cumpărare* - ce depinde de nivelul venitului disponibil și nivelul prețurilor.

Elasticitatea cererii

- *Modul în care se modifică cantitatea cerută dintr-o marfă oarecare ca urmare a modificării factorilor ce o determină (influențează).*
- Problema elasticității constă în esență în a compara modificările intervenite în cerere cu cele care le-au determinat și a stabili care dintre acestea sunt mai mari

-
- Măsurarea elasticității se face cu ajutorul unui *coeficient* (e_c), calculat ca raport între modificarea (variația) procentuală a cererii ($\Delta Q\%$) și modificarea (variația) procentuală a factorului avut în vedere ($\Delta F\%$):

$$e_c = \frac{\Delta Q\%}{\Delta F\%}$$

- Mărimea acestui coeficient ne arată cu cât s-a modificat cererea la o modificare (variație) cu un procent a unui anumit factor de influență.

-
- În funcție de principalii factori avuți în vedere se vorbește de *elasticitatea cererii în funcție de:*

- preț
- venitul consumatorilor, și
- prețul altor bunuri
(elasticitate încrucișată)

Elasticitatea cererii în funcție de preț

ne arată modul în care se modifică cererea ca urmare a variației prețului, în condițiile în care ceilalți factori de influență rămân nemodificați (ipoteza caeteris paribus).

coeficientul elasticității cererii funcție de preț (e_{cp}):

- se determină ca raport între variația procentuală a cererii ($\Delta Q\%$) și respectiv a prețului ($\Delta P\%$):

$$e_{cp} = - \frac{\Delta Q\%}{\Delta P\%}$$

- $$\left. \begin{array}{l} \Delta Q\% = \frac{\Delta q}{q_0} 100 \\ \Delta P\% = \frac{\Delta p}{p_0} 100 \end{array} \right\} \rightarrow e_{cp} = - \frac{\Delta Q\%}{\Delta P\%} = - \frac{\frac{\Delta q}{q_0} 100}{\frac{\Delta p}{p_0} 100} = - \frac{\Delta q}{\Delta p} \cdot \frac{p_0}{q_0}$$

- Nivelul acestuia indică cât s-a modificat cantitatea cerută la o variație de un procent a prețului

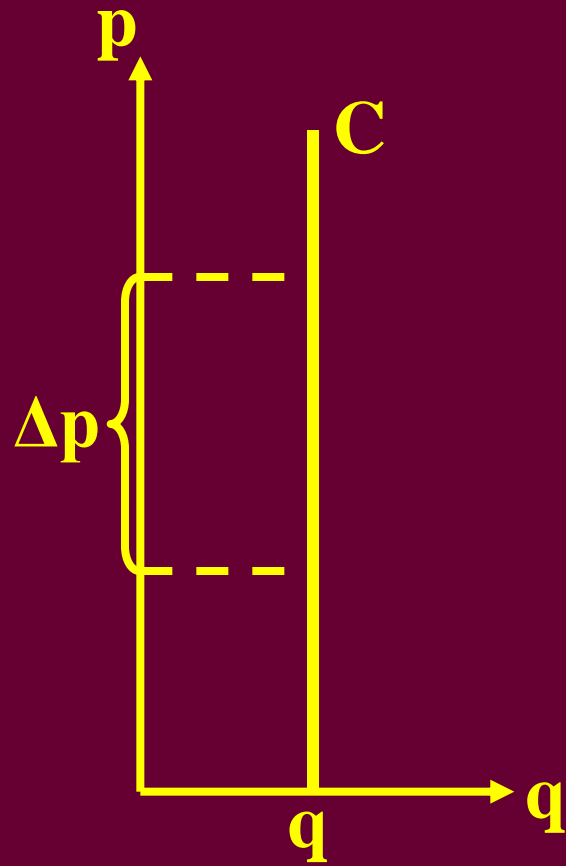

tipuri de elasticitate a cererii (funcție de preț):

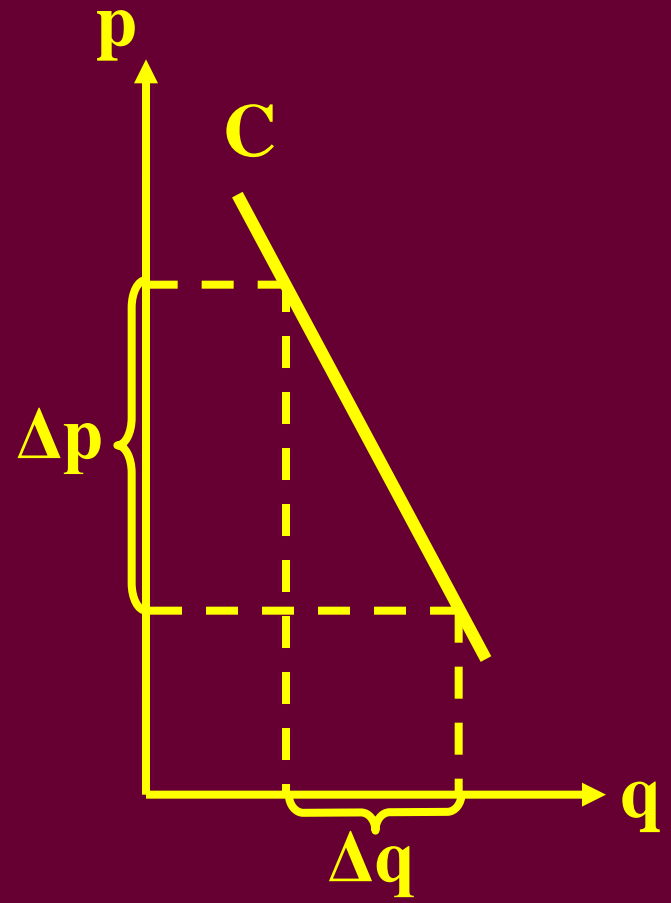
<i>Tipul de elasticitate</i>	<i>Valoare coeficient</i>	<i>Relații reciproce</i>
Perfect elastică	$+\infty$	$\Delta Q\% \rightarrow +\infty$, $\Delta P\% \rightarrow 0$ dar $\Delta P\% \neq 0$
Elastică	$(1, +\infty)$	$\Delta Q\% > \Delta P\%$
Elasticitate unitară	1	$\Delta Q\% \approx \Delta P\%$
Inelastică	$(0, 1)$	$\Delta Q\% < \Delta P\%$
Perfect inelastică (rigidă)	0	$\Delta Q\% = 0$ când $\Delta P\% \neq 0$, adică $\Delta q = 0$, $\Delta p \neq 0$

a) cerere rigidă

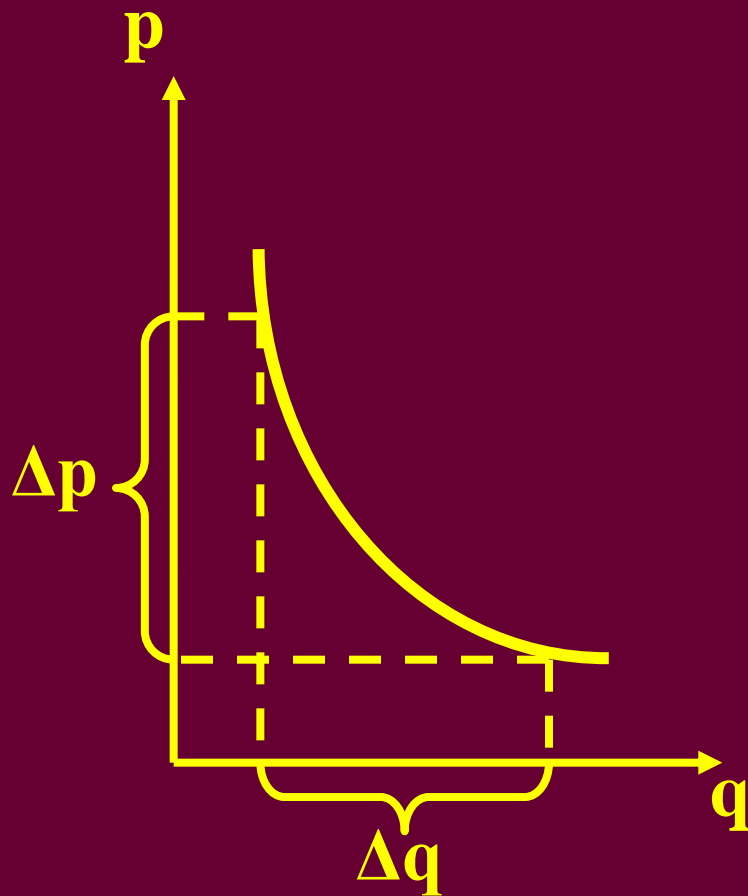

b) cerere inelastică

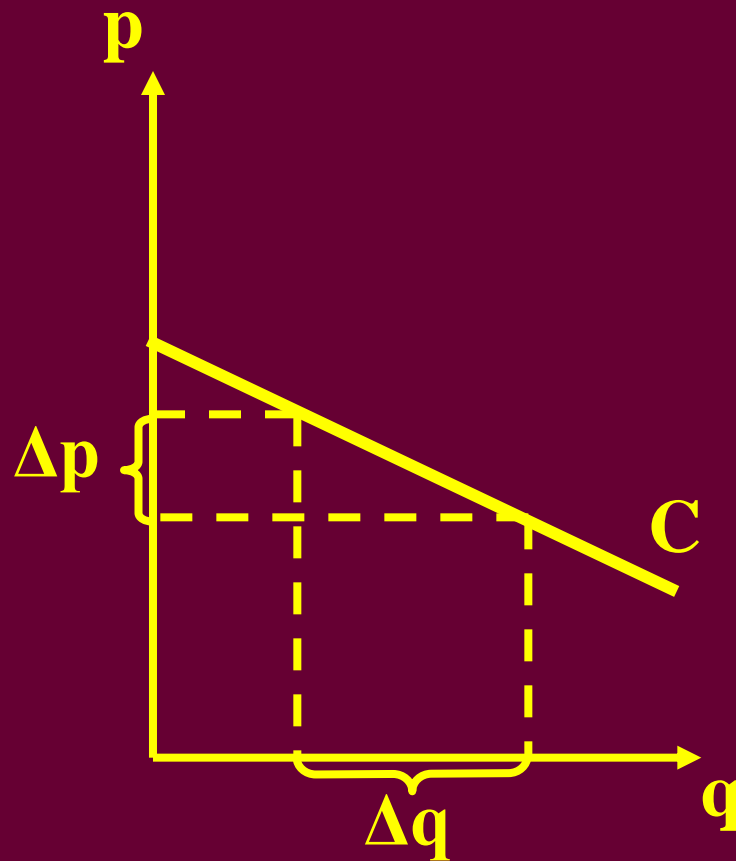

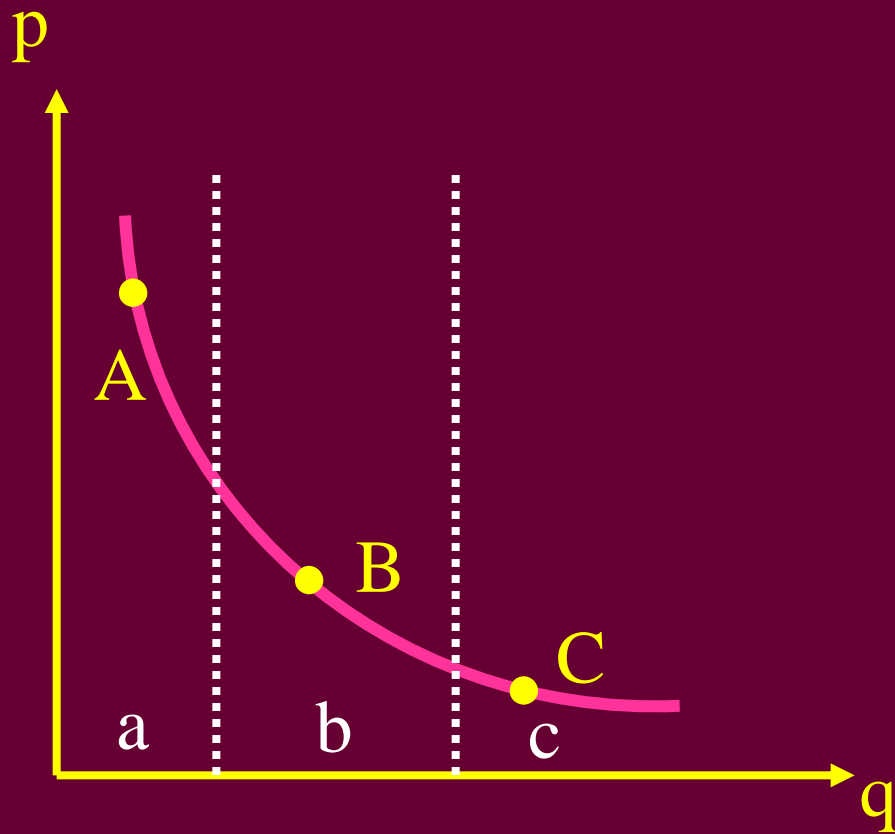
c) cerere de elasticitate unitară

d) cerere elastică

Elasticitatea – în cazul unui și aceluiași produs – nu este identică în toate punctele de pe curba cererii

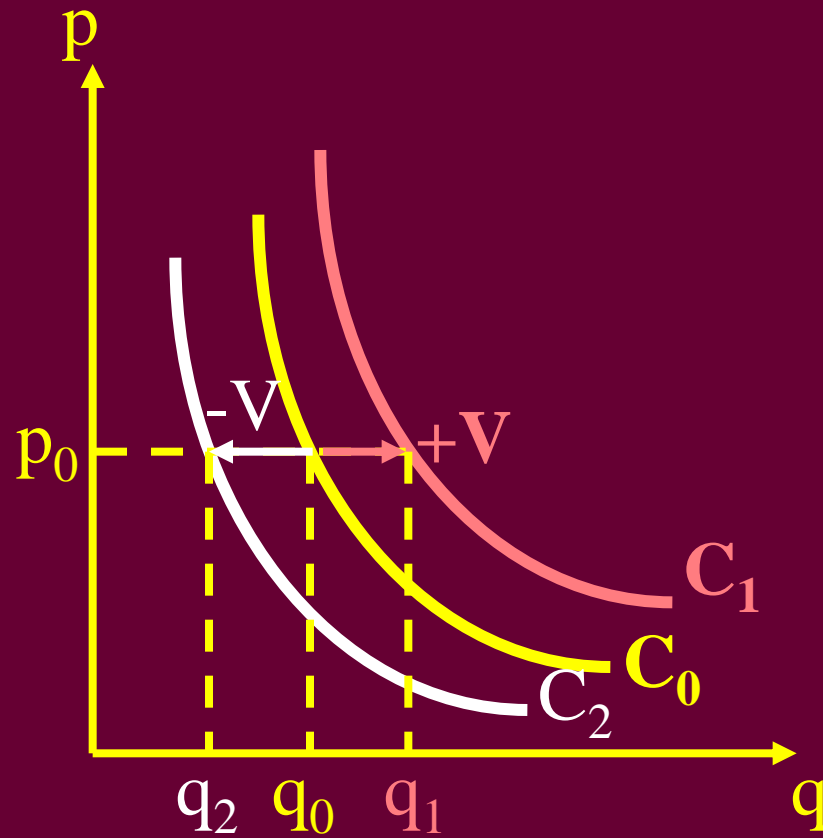

Elasticitatea cererii în funcție de venit

ne arată modul în care se modifică cererea ca urmare a variației veniturilor consumatorilor produsului în cauză, în condițiile în care ceilalți factori de influență rămân nemodificați.

Modificarea cererii funcție de venit

coeficientul elasticității cererii funcție de venit (e_{cv}):

- se determină ca raport între variația procentuală a cererii ($\Delta Q\%$) și respectiv a venitului ($\Delta V\%$):

$$e_{cv} = \frac{\Delta Q\%}{\Delta V\%}$$

$$\Delta V\% = \frac{\Delta v}{v_0} 100 \quad \longrightarrow \quad e_{cv} = \frac{\Delta Q\%}{\Delta V\%} = \frac{\frac{\Delta q}{q_0} 100}{\frac{\Delta v}{v_0} 100} = \frac{\Delta q}{\Delta v} \cdot \frac{v_0}{q_0}$$

- ne indică cât s-a modificat cantitatea cerută la o variație de un procent în venitul consumatorilor.

tipuri de elasticitate a cererii (funcție de venit):

<i>Tipul de cerere</i>	<i>Valoare coeficient</i>	<i>Relații reciproce</i>
Elastică (bunuri superioare)	$(1, +\infty)$	$\Delta Q\% > \Delta V\%$
Inelastică (bunuri normale)	$(0, 1)$	$\Delta Q\% < \Delta V\%$
Perfect inelastică (rigidă)	0	$\Delta Q\% = 0$ când $\Delta V\% \neq 0$, adică $\Delta q = 0$, $\Delta v \neq 0$
Atipică (bunuri inferioare)	$(0, -\infty)$	$\Delta Q\% < 0$ când $\Delta V\% > 0$, adică $\Delta q < 0$, $\Delta v > 0$

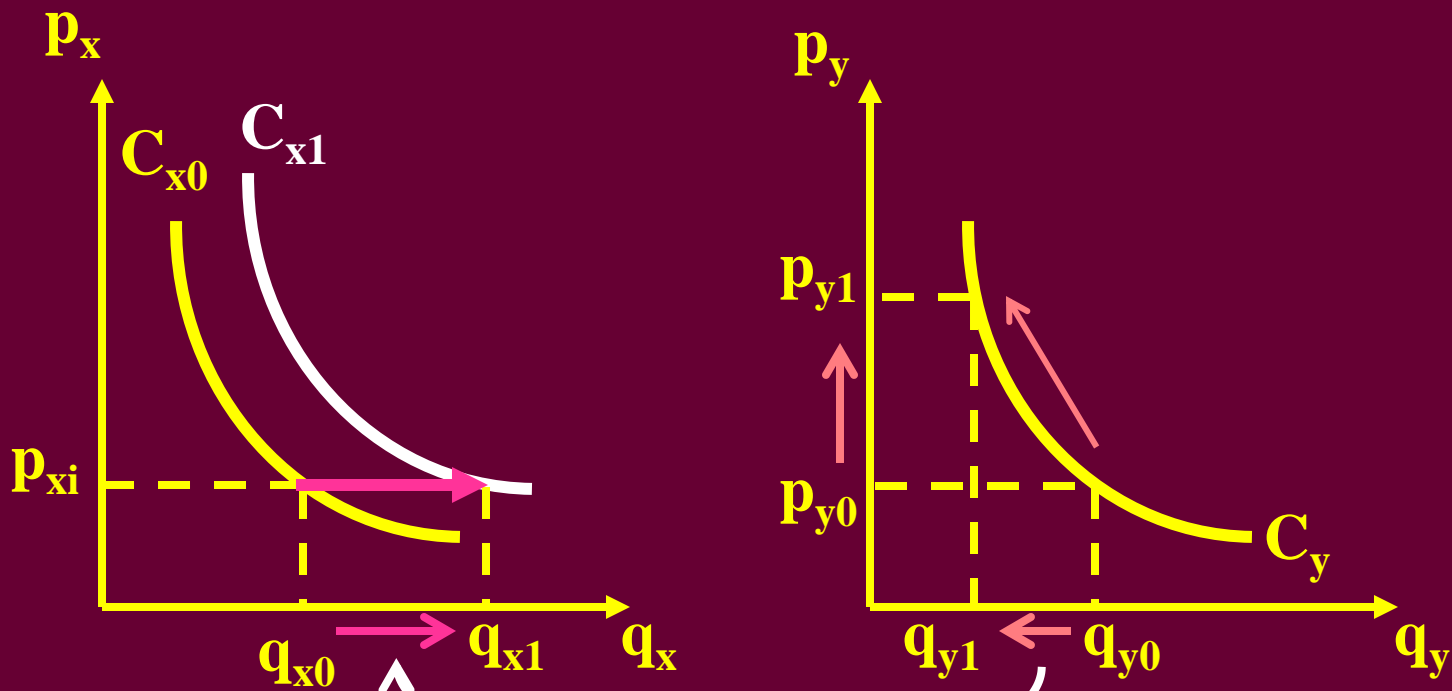
Elasticitatea încrucișată a cererii

ne arată modul în care se modifică cantitatea cerută ca urmare a modificării prețului unui alt bun, în condițiile în care ceilalți factori de influență rămân nemodificați.

Având în vedere legăturile dintre bunuri în procesul consumului ce pot determina asemenea relații, se identifică două cazuri:

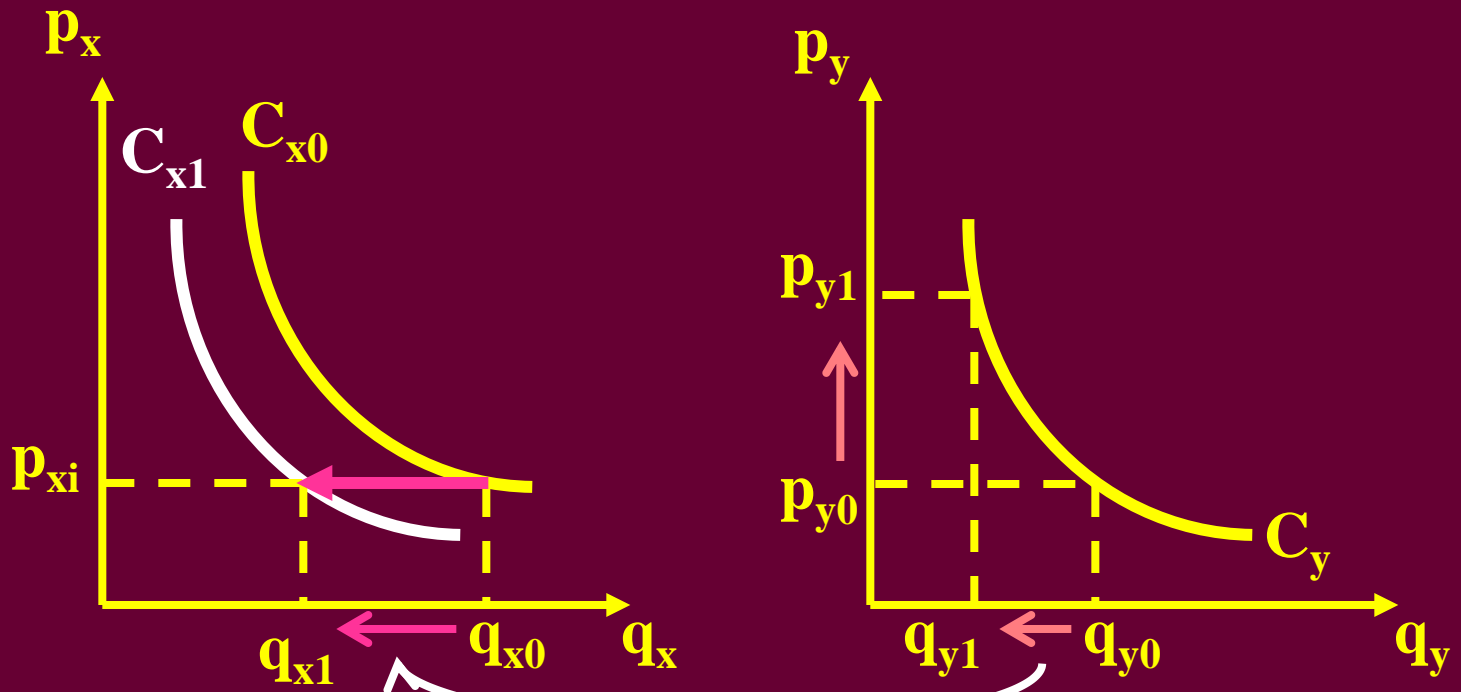
- ▶ **a) bunuri substituibile și**
- ▶ **b) bunuri complementare.**

Modificarea cererii în cazul bunurilor substituibile

► $P_y \uparrow \rightarrow C_y \downarrow \rightarrow C_x \uparrow$

Modificarea cererii în cazul bunurilor complementare

► $P_y \uparrow \rightarrow C_y \downarrow \rightarrow C_x \downarrow$

coeficientul de elasticitate încrucișată (e_{cxy})

- se determină ca raport între modificarea relativă a cererii pentru produsul analizat ($\Delta Q_x\%$) și modificarea relativă a prețului unui alt bun ($\Delta P_y\%$):

$$e_{cxy} = \frac{\Delta Q_x\%}{\Delta P_y\%}$$

$$\left. \begin{array}{l} \Delta Q_x\% = \frac{\Delta q_x}{q_{x0}} 100 \\ \Delta P_y\% = \frac{\Delta p_y}{p_{y0}} 100 \end{array} \right\} \rightarrow e_{cxy} = \frac{\Delta Q_x\%}{\Delta P_y\%} = \frac{\frac{\Delta q_x}{q_{x0}} 100}{\frac{\Delta p_y}{p_{y0}} 100} = \frac{\Delta q_x}{\Delta p_y} \cdot \frac{p_{y0}}{q_{x0}}$$

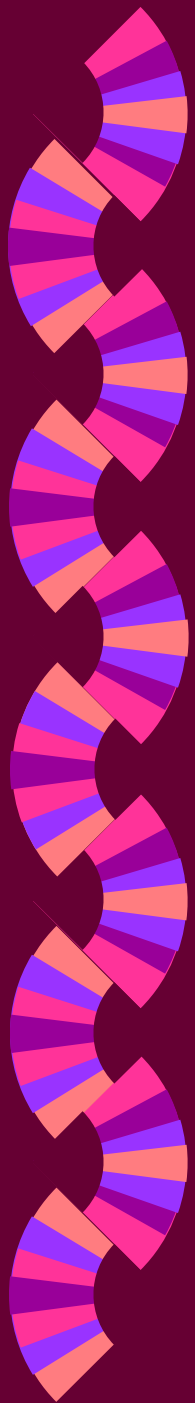
coeficientul de elasticitate încrucișată (e_{cxy})

- ne arată cu cât s-a modificat cererea pentru o marfă (x) ca urmare a unei variații de un procent a prețului unei alte mărfi (y).
- valori pozitive ale acestui coeficient: bunuri substituibile,
- valori negative: bunuri complementare
- o valoare a indicatorului apropiată sau egală de zero: bunuri independente

Cazuri atipice:

- ▶ bunurile inferioare (bunuri Giffen)
- ▶ paradoxul Veblen
- ▶ anticipările inflaționiste

© Paul Coccioc, 2020

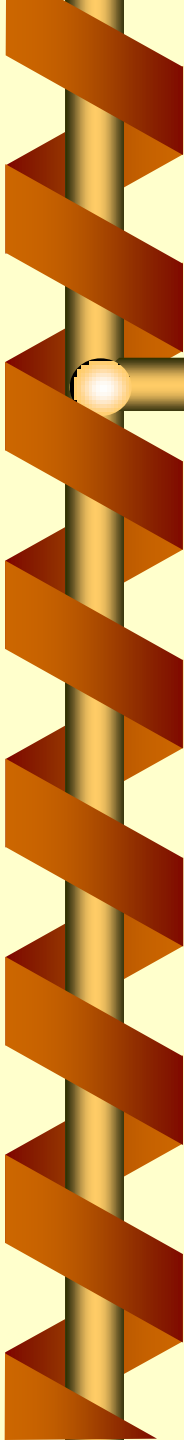
Exemplu:

Decizia consumatorului și formarea cererii

Dacă facem abstracție de prețul bunurilor, ordinea preferințelor de consum (și de cumpărare) a unui decident rațional este determinată strict de utilitatea individuală:

întotdeauna este preferat bunul, respectiv doza (unitatea) dintr-un bun care aduce cea mai mare satisfacție (utilitate)

max u_i

<i>Unități (doze)</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
<i>Produsul A (ui)</i>	<i>50</i>	<i>40</i>	<i>30</i>	<i>20</i>	<i>10</i>
<i>Produsul B (ui)</i>	<i>35</i>	<i>22</i>	<i>15</i>	<i>12</i>	<i>5</i>

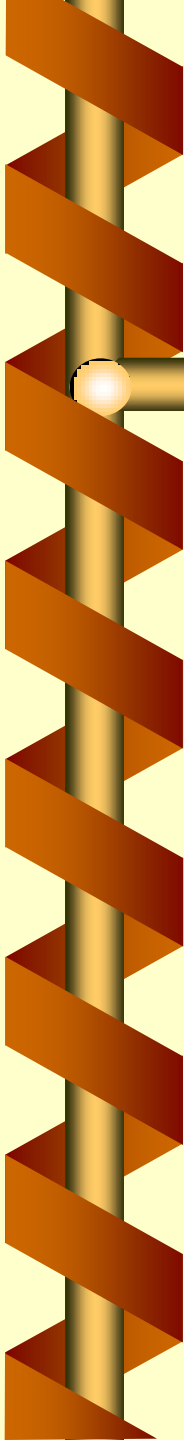
ordinea de consum (și cumpărare) este:

$$1A > 2A > 1B > 3A > 2B > 4A > 3B > 4B > 5A > 5B$$

$$50 > 40 > 35 > 30 > 22 > 20 > 15 > 12 > 10 > 5$$

adică,

- prima unitate din bunul A este preferată primei doze din bunul B (pentru că utilitatea sa este cea mai mare: 50 de utili comparativ cu 35).*
- a doua unitate (doză) din A este de asemenea preferată primei din B (40 de utili față de 35).*
- în continuare, acesta din urmă este preferat față de a 3-a unitate din bunul A (a cărei utilitate este egală cu 30), ș.a.m.d.*

$$U_T(x_i, x_j) = \text{maxim: } \frac{Uma_i}{p_i} = \frac{Uma_j}{p_j}$$

Dacă se are în vedere existența unor **prețuri diferite** a bunurilor, ceea ce se cere determinat este utilitatea individuală (marginală) pe unitate de efort (de cheltuială):

ui / pi , respectiv Uma_i / pi

Care ar fi fost ordinea de achiziție dacă prețurile celor două bunuri ar fi: 10 u.m. pentru A și 5 u.m. pentru B?

Unități (doze)	1	2	3	4	5
Produsul A:					
u_A	50	40	30	20	10
p_A	10				
u_A/p_A	5	4	3	2	1
Produsul B:					
u_B	35	22	15	12	5
p_B	5				
u_B/p_B	7	4,4	3	2,4	1

$$U_T(x_i, x_j) = \text{maxim: } \frac{Uma_i}{p_i} = \frac{Uma_j}{p_j}$$

de unde:

$$1B > 1A > 2B > 2A > (3B \sim 3A) > 4B > 4A > (5A \sim 5B)$$

$$7 > 5 > 4,4 > 4 > 3 = 3 > 2,4 > 2 > 1 = 1$$

adică,

- prima unitate din bunul A este preferată primei doze din bunul B
(pentru că raportul utilitate/preț - care exprimă utilitatea obținută pe unitate de efort, de ban cheltuit - în acest caz este mai mare: 7 comparativ cu 5 - ceea ce ar însemna că la același efort se obține o utilitate mai mare).
- acesta din urmă este preferat față de a 2-a unitate din bunul A (a
cărui raport utilitate-preț este egal cu 4,4)
- ș.a.m.d.

Dacă intervine și o constrângere bugetară, consumatorul va achiziționa bunurile în ordinea stabilită mai sus până la epuizarea venitului disponibil.

Exemplu:

Să presupunem că venitul ar fi de 50 u.m. Atunci conform ordinii de cumpărare stabilite și prețurilor bunurilor:

1B, 1A, 2B, 2A, 3B, 3A, 4B

$$5+10+5+10+5+10+5=50$$

ceea ce înseamnă în total:

3 unități din bunul A și 4 din B

Care ar fi fost ordinea de achiziție dacă prețul bunului A scade la 8 și, respectiv, 6 u.m.?

Unități (doze)	1	2	3	4	5
Produsul A:					
u_A	50	40	30	20	10
p_A	8				
u_A/p_A	6,25	5	3,75	2,5	1,25
p_A	6				
u_A/p_A	8,33	6,66	5	3,33	1,66
Produsul B:					
u_B	35	22	15	12	5
p_B	5				
u_B/p_B	7	4,4	3	2,4	1

Modificarea prețului va schimba decizia de cumpărare:

Exemplu:

venitul ar fi de 50 u.m.

Atunci conform ordinii de cumpărare stabilite și prețurilor bunurilor:

$p_A = 8$

1B, 1A, 2A, 2B, 3A, 3B, 4A

$$5 + 8 + 8 + 5 + 8 + 5 + 8 = 47$$

ceea ce înseamnă în total: 4 unități din bunul A și 3 din B

$p_A = 6$

1A, 1B, 2A, 3A, 2B, 4A, 3B, 4B, 5A

$$6 + 5 + 6 + 6 + 5 + 6 + 5 + 5 + 6 = 50$$

ceea ce înseamnă în total: 5 unități din bunul A și 4 din B

Cererea pentru bunul A:

Exemplu:

venitul ar fi de 50 u.m.

$p_A = 10 \rightarrow 3$ unități din bunul A (4 din B)

$p_A = 8 \rightarrow 4$ unități din bunul A (3 din B)

$p_A = 6 \rightarrow 5$ unități din bunul A (4 din B)